

FRAGMENTEN UIT VERKIEZINGSPROGRAMMA'S

PVDA

Een verbonden Samenleving. Concept verkiezingsprogramma 2017.

P.42-44

07 Een creatieve en verbeeldende samenleving

Cultuur gaat over wie we zijn en wie we kunnen zijn, waar we vandaan komen en waar we naartoe gaan, over onze drijfveren en onze dromen. Cultuur troost, daagt uit, onderzoekt, verrast en shockeert, geeft plezier maar ook te denken, het raakt ons en het verbindt. Het is de schatkamer van ons verleden met haar mooie en minder mooie kanten, het geeft uiting aan de identiteit van vandaag, en het is een kraamkamer voor de ideeën en de verbeelding van de toekomst.

Wij waarderen cultuur in de eerste plaats om de kunst zelf, om haar intrinsieke waarde. Die intrinsieke waarde valt vaak niet in geld uit te drukken. Er moet volop ruimte zijn voor cultuur om zich op basis van haar artistieke betekenis te ontwikkelen en tot uiting te komen. We waarderen cultuur ook om het vermogen om te verbinden. In een samenleving die steeds meer gepolariseerd raakt, is het cruciaal dat we mensen in staat stellen zich in te leven in de wereld van een ander. Cultuureducatie voor kinderen is belangrijk om cultuur te kunnen delen en emancipatie te bevorderen. Cultuur heeft tenslotte ook een economische betekenis. Het is belangrijk voor de ontwikkeling van toerisme, innovatie en de creatieve sector en het zet Nederland internationaal op de kaart.

De afgelopen periode hebben we een correctie op de bezuinigingen van het kabinet Rutte I doorgevoerd, maar dat is niet voldoende om de pijn van die bezuiniging weg te nemen. De kunst en cultuursector heeft een enorme veerkracht getoond; er is nieuwe energie, instellingen werken meer samen en ze zoeken meer verbinding met nieuw publiek. Maar makers zijn ook onder druk komen staan omdat ze vaak de laatste keten van de besluitvorming zijn. Daarom willen wij investeren in betere arbeidsvoorwaarden voor de makers.

Kunst en cultuur

- Wij willen investeren in talentontwikkeling en makers. Goed werkgeverschap is een voorwaarde voor subsidie. Er komt meer ondersteuning voor nieuw talent en carrièrepaden in de culturele sector. Arbeidsvoorwaarden worden verbeterd en lonen groeien mee met andere sectoren. Ook in de kunst en cultuursector komen er collectief onderhandelde minimumtarieven voor zzp'ers (zie ook hst. 5)
- Wij willen dat alle scholieren kunnen deelnemen aan cultuureducatie. Nu doet 70 procent van de basisscholen mee aan het programma 'Cultuureducatie met kwaliteit', en 90 procent van de mbo'ers heeft sinds kort een cultuurkaart. Dat moet naar 100 procent. We investeren in cultuureducatie op middelbare scholen; waarbij het vmbo de meest prioriteit krijgt omdat daar de grootse slag gemaakt moet worden.
- Wij willen meer geld uittrekken voor muziekonderwijs. Cultuur nemen we volwaardig op in het curriculum, zodat het ook een plek krijgt bij vakken als taal, rekenen en geschiedenis.
- De vormgeving van het publieke stelsel voor kunst en cultuur verdient versterking en heroverweging. Wij willen dat de landelijke basisinfrastructuur, de landelijke fondsen en het lokale en regionale beleid beter op elkaar worden afgestemd. Stedelijke regio's dagen we uit om samen te werken (zoals bijvoorbeeld in 'We the North' van de drie noordelijke provincies). Wij willen dat landelijk beleid een goede lokale en regionale afstemming ondersteunt en beloont. Spreiding en toegankelijkheid gaan hier hand in hand. De kunstvakopleidingen spelen hierbij een belangrijke rol. Wij waarborgen de regionale spreiding ook door meer te investeren in de regionale kunst en cultuurinstellingen en -initiatieven.
- Wij willen dat culturele instellingen nieuw en een meer divers publiek zoeken en werk maken van meer diversiteit bij de makers en bestuurders. Instellingen moeten de code culturele diversiteit actief hanteren. Wij geven prioriteit aan festivals en andere initiatieven om nieuw publiek buiten de traditionele kaders te bereiken.
- Wij willen popmuziek nadrukkelijk behandelen als zelfstandige kunstvorm in het cultuurbeleid; de in de huidige kabinetsperiode ingezette weg zetten we door. Op het gebied van pop, urban en dance muziek kent ons land aansprekende internationale successen. Meer aandacht voor de breedte van de popmuziek en de ontwikkeling van talent en nieuwe aanwas voor de top is nodig om nieuwe nationale en internationale successen te kunnen vieren. Hiervoor reserveren we extra middelen. De slechte arbeidsmarktpositie van artiesten is ook een belangrijk aandachtspunt. We willen jonge makers beter voorlichten welke (auteurs)rechten ze hebben om ze daarmee weerbaar te maken tegen de exploitanten van hun kunst.
- We stimuleren dat festivals en podia de duurzaamheid van hun bedrijfsvoering gaan verbeteren en onderling die kennis daarover gaan delen.
- Wij willen de creatieve industrie stimuleren als innovatieve kracht bij het bedenken en ontwikkelen van nieuwe concepten en technieken voor o.m. duurzaamheid, stedelijke ontwikkeling en gezondheidszorg. Zo ontwikkelen modeontwerpers materialen die als 'tweede huid' in de gezondheidszorg worden gebruikt voor mensen met brandwonden. Een goede koppeling met onderwijs en onderzoek is cruciaal.
- Met de recente Erfgoedwet is een belangrijke stap gezet naar bescherming van ons culturele erfgoed. Wij willen voortgaan met de opbouw van de nationale collectie (beschermd erfgoed van nationale betekenis). De opleidings- en onderzoeksfunctie van o.m. musea wordt versterkt. Digitalisering heeft prioriteit om materiaal te beschermen en toegankelijkheid te bevorderen.

- Bibliotheken zijn veel meer dan alleen een plek met boeken; het zijn ontmoetingsplekken en cultuurplaatsen. Wij willen bibliotheken stimuleren om samen te werken met anderen (scholen, zorginstellingen, cultuur) met als doel het lezen voor iedereen makkelijk toegankelijk te maken. We onderstrepen hiermee de sociale functie van de bibliotheek. Gemeenten mogen bibliotheken niet sluiten zonder overleg met buurtgemeenten, om afwenteling te voorkomen. We stellen buurt- en dorpsbewoners in staat om bij een dreigende sluiting naar andere vormen van behoud te zoeken, bijvoorbeeld in coöperatief verband. We stimuleren verder digitaal leenverkeer als aanvulling van de fysieke bibliotheken en programma's die leesplezier en taalbevordering bevorderen bij gezinnen waar lezen niet gewoon is.
- Kunst en cultuur dragen bij aan de onderlinge verbondenheid en weerbaarheid van de samenleving. Om dit kracht bij te zetten willen wij jaarlijks 100 miljoen extra investeren in kunst en cultuur.

Media

- De landelijke publieke omroep heeft meerdere kerntaken: nieuws, educatie, informatie, cultuur, sport, drama & film en grote evenementen. De publieke omroep behoudt de mogelijkheid om amusement te brengen, met als doel een groot en divers publiek te trekken.
- Wij willen de landelijke publieke omroep ook online volop bereikbaar maken voor alle groepen in de samenleving. Het is met name van belang om jongeren te bereiken. De beperkingen die er nu liggen, nemen we weg.
- Wij willen dat de landelijke publieke omroep moet verantwoorden dat haar programma's van onderscheidende, publieke kwaliteit zijn. Dat gebeurt op een toetsbare manier, maar achteraf. We borgen dat de publieke omroep onafhankelijk van de politiek kan functioneren.
- Wij willen dat binnen de organisatie van de publieke omroep toegang van omroepen op basis van maatschappelijke en levensbeschouwelijk georiënteerde verenigingen mogelijk blijft. Daarnaast kunnen ook maatschappelijke organisaties van buiten het bestel programma's ontwikkelen. De inhoudelijke bijdrage van beide typen instellingen aan de verscheidenheid en onderscheidenheid van het aanbod van de publieke omroep bepaalt echter de omvang van de rol in het bestel van.
- Wij willen, al dan niet via de NPO, een fonds voor nieuw talent en onconventionele programma's.
- Wij willen dat de publieke omroep een grotere rol speelt op het gebied van educatie, zowel binnen als buiten het onderwijs. Wij geven prioriteit aan cultuureducatie (zie boven) en de publieke omroep is, naast het onderwijs, bij uitstek in staat om cultuur toegankelijk te maken voor een groot publiek, en ook de achtergronden en de context van cultuur te verduidelijken.
- Gebrekkige financiering en omstandigheden hebben regionale en lokale publieke omroepen de laatste jaren teveel parten gespeeld. Dat tast niet alleen het functioneren van de lokale democratie aan maar het beperkt ook het streven naar meer regionale en lokale binding. Wij willen extra investeren in de regionale en lokale publieke omroep. We verruimen ook de samenwerking tussen regionale en lokale (commerciële) media en de publieke media.
- De publieke omroep, waaronder ook de regionale en lokale omroepen, heeft een belangrijke taak om verbinding tot stand te brengen tussen alle groepen in de samenleving en verdient daarom meer financiële steun. Wij willen hierin per jaar 100 miljoen euro extra.
- We stimuleren de mediawijsheid en kritische reflectie over (digitale) informatie, binnen en buiten het onderwijs. Wij willen dat mediawijsheid onderdeel wordt van ons onderwijs.
- Wij willen dat makers in de audiovisuele wereld (waaronder film, muziek etc.) betere rechten krijgen ten opzichte van fabrikanten en exploitanten. Hiertoe passen we de auteurswet aan. We pleiten (internationaal) voor het opheffen van de uitzonderingsclausule waarop mediaconcerns zich nu nog kunnen beroepen bij het niet uitbetalen van inkomsten uit exploitatie van auteursrechtelijk beschermd werk.
- Wij willen de makers binnen de publieke omroep beschermen wanneer zij worden gedwongen hun werken onder te brengen bij bepaalde uitgevers, of onredelijke afspraken opgedrongen krijgen bij het aangaan van opdrachten.
- Wij willen journalisten in hun vrije nieuwsgaring beschermen, nationaal en internationaal.

CDA

Keuzes voor een beter Nederland. Concept verkiezingsprogramma 2017-2021.

p.7

2.1.5 – De waarde van cultuur

Kunst en cultuur geven kleur aan de samenleving en dragen bij aan saamhorigheid en identiteit in een rijk en gevarieerd verenigingsleven. Kunst en cultuur bieden ontspanning, en laten ons kennismaken met onbekende werelden en andere tijden. Net als in de sport kiezen we voor een goede balans tussen amateurs en professionals, tussen de lokale fanfare en de topmusici van het Koninklijk Concertgebouworkest, tussen de regionale herkenbaarheid van het streekmuseum en de internationale faam van de Rijksmusea.

Wij willen dat overal in Nederland een volwaardig cultureel aanbod bestaat, met ruimte voor regionale differentiatie. In Limburg kan de harmonie de aanjager zijn; in Groningen kan dat het Noorderslagfestival zijn. Op gemeentelijk niveau is het van belang dat laagdrempelige voorzieningen als de muziekschool en de bibliotheek beschikbaar blijven, juist ook voor ouderen en mensen die minder gebruik maken van andere culturele voorzieningen. Wij bepleiten daarom een betere spreiding van de cultuurmiddelen. Het behoud van cultureel erfgoed is voor ons van groot belang om waardevolle monumenten, kerken, maar ook kunstwerken, archieven, documenten en boeken voor komende generaties te bewaren.

2.1.6 – Pluriforme media in een sterke democratie

De media laten ons zien wat er speelt in de wereld en hoe andere mensen leven en denken. Ook hebben de media een belangrijke rol in de democratie: ze berichten over wat er wordt besloten en controleren de macht. Daarom moeten de media de veelkleurigheid van Nederland weergeven en kiezen wij voor het behoud van een pluriforme publieke omroep, zowel landelijk als op regionaal niveau. De publieke omroep moet niet nog meer onderworpen zijn aan de marktlogica van kijkcijfers en advertentie-inkomsten.

CHRISTENUNIE

Hoopvol realistisch. Voorstellen voor een samenleving met toekomst.

Verkiezingsprogramma 2017-2021.

P.84-85

Cultuur en erfgoed

Mensen zijn creatieve wezens. God, onze Schepper, heeft ons creatieve gaven gegeven waar we van genieten. Kunst en cultuur horen bij ons mens-zijn en zijn waardevol voor een open en bloeiende samenleving. Bibliotheken, concertzalen, musea en toneelhuizen, het zijn plekken waar mensen graag vertoeven. Kunst kan het leven verrijken, mensen bij elkaar brengen en nieuw inzichten geven, zowel in het mooie als in het lijden. Onze cultuur kent een rijke geschiedenis en is drager van onze identiteit. Kunst en cultuur zijn daarmee primair van en voor de samenleving. De overheid kan een rol vervullen als subsidievertrekker, opdrachtgever en hoeder van ons culturele klimaat en erfgoed.

Bijzondere gebouwen, voorwerpen, tradities, foto's, films en verhalen tonen de geschiedenis van ons land. Erfgoed vertelt niet alleen de vaderlandse geschiedenis, maar ook de regionale en lokale geschiedenis. Ook onze recente geschiedenis verdient bescherming. Een grote uitdaging ligt er op het gebied van kerkelijk erfgoed. Monumentale kerkgebouwen zijn cultuurhistorisch waardevol en zijn beeldbepalend in steden en dorpen. Voor veel Nederlanders zijn kerken dragers van herinneringen aan belangrijke momenten in het leven.

Door tekort aan middelen is er echter steeds weer de kans op achterstallig onderhoud. Er is sprake van toenemende leegstand. Niet alle kerken kunnen behouden worden, maar er liggen wel kansen in een waardige alternatieve bestemming. De ChristenUnie vindt dat de overheid extra geld beschikbaar moet stellen voor onderhoud en herbesteding.

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat kinderen en jongeren met kunst en cultuur in aanraking komen. Door beoefening van de amateurkunsten ontdekken en ontplooiën zij hun creatieve talenten. Cultuureducatie is een belangrijk onderdeel van hun vorming en verdient een plek in het onderwijs. Het is belangrijk dat er voor jongeren een toegankelijk aanbod van kunst en cultuur is. De culturele sector heeft zich de afgelopen jaren - na eerdere bezuinigingen - min of meer hersteld. Culturele instellingen zijn meer op de samenleving gericht en tegelijkertijd minder afhankelijk van subsidies. Daarbij is het ambitieniveau van de sector hoog gebleven. Tegelijkertijd zien we dat er veel zzp-ers tegen zeer lage tarieven werken, dat talentontwikkeling onder druk staat, en dat een verschraving van het culturele aanbod dreigt.

- De overheid stelt 100 miljoen euro beschikbaar om het noodzakelijke onderhoud aan Rijksmonumenten te realiseren en herbesteding mogelijk te maken, waarbij in het bijzonder aandacht is voor het kerkelijk erfgoed.
- Ook onze jongste geschiedenis krijgt een plek in het erfgoedbeleid, bijvoorbeeld door het aanwijzen van naoorlogs monumenten.
- Digitalisering kan helpen om het erfgoed voor iedereen toegankelijk te maken en bewaren voor toekomstige generaties.
- **Alle kinderen krijgen cultuureducatie.** Scholen bepalen zelf op welke wijze zij hier invulling aan geven.
- **Ieder kind verdient een brede toegang tot cultuur** met mogelijkheden om zich ook buiten schooltijden verder te ontwikkelen op het creatieve pad. Daarbij is in het bijzonder aandacht voor kinderen uit gezinnen met een lagere sociaaleconomische status. De extra middelen voor armoedebelid worden hier mede voor benut.
- **Talentontwikkeling vormt de basis van het culturele klimaat.** Creatieve broedplekken zoals culturele podia, het kunstvakonderwijs en postacademische instellingen zijn daar belangrijk voor.
- Getalenteerde kunstenaars verdienen een kans een beroepspraktijk op te bouwen. De overheid kan dit ondersteunen met financieringsvormen zoals garantieregelingen of revolverende fondsen.
- De overheidssubsidies voor culturele instellingen worden eerlijker over het land verdeeld. Van de 70% die nu naar de drie Randstadprovincies gaat, wordt een deel overgeheveld naar andere regio's.
- Het fiscaal stimuleren van giften (Geefwet) voor de culturele sector en het lage BTW tarief blijven gehandhaafd.

Media

De Nederlandse Publieke Omroep is onafhankelijk, geeft ruimte aan diversiteit en heeft ledenomroepen als fundament. Het maakt het Nederlandse bestel uniek in de wereld en bereikt veel groepen in de samenleving.

De ChristenUnie vindt dat ledenomroepen de kern van het publieke omroepbestel zijn en moeten blijven. De publieke omroep vertegenwoordigt de hele samenleving. Juist daarom zijn duidelijk geprofileerde ledenomroepen belangrijk. Zij kunnen programma's maken vanuit de diepste overtuigingen van de verschillende groepen in de samenleving. Zo is de omroep herkenbaar voor mensen, informeert ze en is het een platform voor debat.

- **Onafhankelijke omroepen** die zelf over de inhoud en de vorm van hun programma's gaan. Bij verdeling van de budgetten moet het ledenaantal van een omroep meewegen. De ChristenUnie vindt dat omroepen de ruimte moeten hebben om mee te bewegen met de nieuwe manieren van kijken en luisteren naar programma's.

- Ruimte voor levensbeschouwing in de programmering, qua budget, het gekozen platform en de momenten van uitzending van programma's op radio en tv. Levensbeschouwing is een pijler onder de publieke omroep.
- Toegankelijke programma's. De programma's van de publieke omroep mogen niet achter een online betaalmuur verdwijnen, maar moeten voldoende toegankelijk zijn.
- Veilig en verantwoord. De publieke omroep is van ons allemaal en juist daarom moet het aanbod veilig, verantwoord en van voldoende kwaliteit zijn. De Mediawet biedt richtlijnen om dat aanbod te garanderen. De ChristenUnie wil geen gokzenders op tv en strakke regulering van belsepellen. Er is geen ruimte voor seksreclameblokken.
- De lokale- en regionale omroep zijn heel belangrijk voor de lokale nieuwsvoorziening, onder meer voor de versterking van de lokale democratie. De ChristenUnie wil het lokale media-aanbod op peil houden. In de financiering van de regionale omroepen wegen regionale taal- en cultuuroverdracht mee, in het bijzonder voor de erkende streektaalen. Het Fries is een erkende Rijkstaal, dat moet tot uitdrukking komen in het budget.

D66

D66 Concept-verkiezingsprogramma 2017-2021. Augustus 2016.

P.20-25

Cultuur als bron van ontplooiing

Cultuur zet ons aan tot denken, verruimt onze blik, daagt ons uit, ontroert en troost ons, uit onze creativiteit en verbindt ons met ons verleden. Culturele uitingen houden ons en onze samenleving een spiegel voor en bieden de verbintenis met een gedeeld en ook soms gescheiden verleden. Daarnaast levert de culturele sector een wezenlijke bijdrage aan de leefbaarheid van onze gemeenten en de aantrekkelijkheid van ons land als vestingplaats en toeristische bestemming. De overheid heeft hierin een belangrijke rol. Allereerst door te zorgen dat iedereen, maar vooral onze kinderen, gelegenheid krijgt om kennis te maken met kunst en cultuur. Geen kind verlaat wat ons betreft de middelbare school zonder het Rijksmuseum te hebben bezocht. Degenen die bijzondere creatieve talenten krijgen hebben de kans deze te ontplooiën. We zorgen dat er een gevarieerd aanbod van kunst en cultuur is – van klassiek tot vernieuwend. Dit aanbod maken we toegankelijk voor iedereen, ongeacht inkomen, leeftijd, culturele achtergrond en woonplaats. Ten slotte moet de overheid zorgen dat kunst en cultuur toekomstbestendig zijn, door onze monumenten, kunstschaten, archieven en archeologische vondsten te bewaren voor de generaties na ons. De laatste twee kabinetten hebben afgerekend met cultuur. Het rijk en gemeenten en provincies bezuinigden elk bijna een kwart op hun budget. Dat is niet zonder gevolgen gebeven. Van de instellingen die sinds 2013 geen structurele rijkssubsidie meer ontvangen is de helft gestopt. Voor het overgrote deel gaat het om instellingen in de podiumkunsten. Musea, theaters en productiehuisen teren veelal in op eigen vermogens. Er zijn zo'n twintigduizend banen verloren gegaan en door beperkte loonstijging hebben de mensen die nog wel een baan hebben ook meebetaald. Er is niet alleen in het vet gesneden, het mes is te vaak tot het bot gegaan. D66 wil daarom gericht investeren in het herstel van cultuur. Daarbij houden we het versterkte ondernemerschap en de verwerving van steun van publiek uiteraard vast. D66 wil dat het komend kabinet investeert in cultuur.

Cultuur in het onderwijs

Kinderen moeten van jongs af aan in aanraking komen met kunst en cultuur. De school maakt kunst en cultuur toegankelijk, ook voor leerlingen die dat niet van huis uit meekrijgen. Cultuuronderwijs moet dan ook een vast onderdeel zijn van de lesprogramma's in het lager en middelbaar onderwijs. We streven er daarbij naar om cultuur te integreren in de volle breedte van het onderwijs. Zo kan een biologieklas naar een natuurmuseum gaan, of een filosofieklas een bezoek brengen aan het theater. Cultuuronderwijs is niet alleen leuk en inspirerend, maar het zorgt ook voor historisch besef en draagt bij aan de vorming van een eigen identiteit. Zo kan een schilderij of voorwerp een verhaal vertellen over het verleden en tegelijkertijd de verschillen en overeenkomsten met het heden laten zien. Kunstvakken, zoals theater, muziek en beeldende vorming, kunnen een creatieve geest stimuleren. Nieuwsgierigheid, iets op verschillende manier bekijken en leren beschrijven en het probleemoplossend vermogen worden door cultuuronderwijs gestimuleerd. Daarmee levert cultuureducatie een essentiële bijdrage aan de ontwikkeling van de creatieve vaardigheden van kinderen, vaardigheden waar ze nog een leven lang profijt van kunnen hebben. Het budget voor cultuureducatie, bijvoorbeeld voor het programma 'cultuureducatie met kwaliteit', wordt verhoogd en ook toegankelijk gemaakt voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs.

Topkwaliteit met allure

D66 wil gericht investeren in kwaliteit met internationale uitstraling, zoals toporkesten en beeldbepalende toneel- en dansgezelschappen. Daarbij is ook ruimte voor samenwerking tussen de kunstvormen wat nu dikwijls tussen wal en schip valt. Deze investering geldt ook voor zogenaamde 'moeilijke producten' en kwetsbare vernieuwende cultuuruitingen. Met deze investering bouwen we de kwaliteit uit en dragen we deze uit in binnen- en buitenland. Daarnaast investeren we gericht in voorzieningen voor talentontwikkeling zoals productiehuisen en beurzen voor kunstenaars, architecten en ontwerpers.

De collectie van Nederland laten zien en laten leven

Nederland heeft een fijnmazig museumbestel met in vrijwel elke stad of dorp een museum. Al die musea samen, groot en klein, tonen de Nederlandse geschiedenis en ons rijke culturele verleden. Om die collectie vitaal te houden, moet het ook mogelijk blijven deze aan te vullen met nieuwe werken. Het Aankoopfonds en het Mondriaanfonds spelen daarin een belangrijke rol. Deze moeten dan ook de slagkracht hebben, om onze collectie levend en toekomstbestendig te houden. Met de musea gaat

het goed: ze trekken jaarlijks meer bezoekers, ook uit het buitenland. Grote tentoonstellingen, de zogenoemde 'block-busters', breken records in bezoekersaantallen. Daar mogen we trots op zijn. Door als overheid garant te staan voor een groter deel van de verzekering voor topstukken kunnen nog meer museumbezoekers in Nederland genieten van de mooiste werken. Maar laten we ons tegelijkertijd niet blindstaren op de bezoekersaantallen. En vooral ook oog blijven houden voor de onderzoekstaken van musea. Goed collectiebeheer is wellicht niet meteen zichtbaar voor de buitenwereld, maar wel een kerntaak van een museum en een voorwaarde voor succesvolle tentoonstellingen later. We moeten er dus voor waken dat de bezuinigingen die de sector te verduren heeft gehad ten koste gaan van het aantal conservatoren en de opleidings- en onderzoekstaken van een museum. Die zijn namelijk cruciaal voor de waarde van de collectie.

Erfgoed beschermen voor volgende generaties

Ons culturele erfgoed is het tastbare verleden dat we kunnen doorgeven aan toekomstige generaties. Dat erfgoed is overal te vinden. In archieven, musea, in verhalen en tradities, soms in het buitenland, maar soms ook gewoon op straat. Dat moeten we koesteren. Dit vraagt om afstemming tussen het rijk, de provincie en de gemeente, tussen rijksinstellingen en hun lokale omgeving, maar ook tussen de verschillende ministeries – het vraagt om een integrale benadering. Bij het beschermen van ons erfgoed voor de toekomst en bij het toegankelijk maken voor een groot publiek, speelt digitalisering een cruciale rol. Hiervoor moeten dan ook voldoende middelen beschikbaar zijn, onder andere door aanvulling van het Aankoopfonds Collectie Nederland en een erfgoed trust.

Werken aan toegankelijkheid

D66 vindt het belangrijk dat iedereen toegang heeft tot het gesubsidieerd culturele aanbod. Dus ook jonge mensen en nieuwe Nederlanders. Dat vraagt vindbaarheid en initiatief van culturele instellingen. De overheid moet dat stimuleren door meer waardering en financiële ruimte te geven voor brede festivals en genres die buiten de traditionele kunstuitingen vallen. En door ruimte te bieden voor experimenten met nieuwe vormen van presentatie en manieren om het publiek te bereiken.

Cultuur in heel het land

De huidige Basis Infrastructuur (BIS) is gebaseerd op een evenwichtige spreiding van culturele voorzieningen over het land, maar houdt te weinig rekening met regionale verschillen en behoeften. D66 is er voorstander van dat regio's – culturele instellingen samen met de regionale en lokale overheden – voorstellen doen voor een samenhangend cultureel aanbod voor de regio, waarbij financiering van rijk, provincie en gemeenten gebundeld worden.

Media als waakhond van de democratie

Een divers media- en omroeplandschap is van het hoogste belang voor een samenleving die haar kritisch vermogen wil blijven ontwikkelen. Wanneer mensen kennis nemen van andere standpunten en andere manieren van kijken naar een werkelijkheid neemt de kans op begrip toe. Het alleen maar horen van bevestiging van het eigen gelijk in media van eigen kring kan daarentegen leiden tot een grotere tweedeling. Kritische media zijn cruciaal in een tijd waarin mensen weer meer optrekken met gelijkgestemden en zij minder blootgesteld worden aan andersdenkenden.

Onafhankelijke journalistiek is een essentiële voorwaarde voor een moderne en sterke democratie. Die journalistiek staat onder druk door bezuinigingen en door concurrentie van gratis alternatieven. Redacties verdwijnen of worden kleiner en worden kwetsbaar doordat ze steeds meer afhankelijk zijn van freelancers. Steeds minder journalisten moeten een keuze maken uit het aanbod van steeds meer persvoorlichters. Nieuwsmedia gaan bovendien steeds verder om de gunst van de lezer, kijker en luisteraar te winnen. Dat gaat ten koste van de ruimte die de professional, de journalist, heeft om nieuws te brengen dat volgens hem belangrijk is. Met name de lokale en regionale onafhankelijke en pluriforme media en journalistiek staat onder druk. Dat terwijl we meer overheidsmacht en democratische bevoegdheden hebben gedecentraliseerd. Het is van publiek belang dat er op alle niveaus sprake is van onafhankelijke, hoogwaardige en kritische journalistiek.

Publieke omroep onderscheidend op kwaliteit

Er is een duidelijke publieke mediataak gericht op nieuws, informatie, cultuur en educatie. Nederland heeft een unieke publieke omroep die van oudsher de hoofdrol speelt in het uitvoeren van die taak. Daarbij staan niet gemiddelde kijkcijfers, maar zowel het bedienen van specifieke doelgroepen als het bereiken en verbinden van een brede doorsnede van de Nederlandse samenleving voorop. D66 heeft zich de afgelopen periode sterk gemaakt voor het halveren van de bezuinigingen van dit kabinet op de publieke omroep. Naast de traditionele, van oorsprong verzuilde omroepen zijn nieuwe omroepen tot het bestel toegetreden. De publieke omroep is in ontwikkeling, met een groeiende rol van NPO, netcoördinatoren en programmaraden. D66 gaat door op de ingezette lijn. Daarin mogen ook andere producenten dan de omroepverenigingen programma's maken voor de publieke omroep. Mensen blijven de mogelijkheid houden om bijvoorbeeld door middel van lidmaatschap, invloed uit te oefenen op het programma-aanbod. De taakomroepen NOS en NTR nemen een bijzondere positie in, omdat zij zorg dragen voor de brede nieuws- en informatievoorziening.

Onafhankelijke en vindbare publieke omroep

D66 vindt een sterke, onafhankelijke, pluriforme publieke omroep die nationaal en lokaal is geworteld in de samenleving, van essentieel belang voor het functioneren van de democratie. Die staat of valt immers met goed geïnformeerde burgers. In een sterk veranderend medialandschap moeten we ervoor blijven zorgen dat de inhoud van die publieke omroep eenvoudig vindbaar is, ook wanneer mensen bijvoorbeeld alleen nog maar online tv of radio consumeren. De onafhankelijkheid van de publieke omroep wordt vooral gewaarborgd door een overheid die haar rol kent. De overheid stelt duidelijke kaders, maar gaat niet over de inhoud van de programmering.

Versterking regionale publieke media

In de toekomst zal NPO dé uitgever zijn van landelijke en regionale publieke media. Per zender of medium zal een hoofdredacteur verantwoordelijk zijn voor de inhoud. Als buffer tussen programmamakers en politiek is een sterke programmaraad onontbeerlijk. De regionale omroepen krijgen zendtijd op één van de landelijke netten voor regionaal nieuws en informatieve en educatieve programma's over de regio. De samenwerking tussen regionale omroepen die nu gestalte krijgt is een goede stap op weg naar versterking van deze omroepen.

Versterking lokale journalistiek

Lokale omroepen zijn nu financieel afhankelijk van de lokale overheid. Dat is onwenselijk. D66 wil dat lokale omroepen landelijk gefinancierd worden, zodat ze onafhankelijk kunnen opereren. Mede ter versterking van de lokale democratie is het belangrijk dat de overheid ook blijft investeren in de lokale omroepen. We verwachten van omroepen, ook de lokale, dat innoveren. Belemmeringen voor privaat-publieke samenwerking met online en printmedia nemen we weg.

GROENLINKS

Tijd voor verandering. Concept verkiezingsprogramma Groenlinks 2017-2021.

P.40

- 16 5 mei wordt een nationale feestdag waarop iedereen ieder jaar vrij is en we de vrijheid met elkaar vieren.
- 17 Er komt meer geld voor talentontwikkeling, cultuur, kunst en het behoud van erfgoed. Kinderen hebben recht op cultuur. Zij moeten daar al vroeg kennis kunnen maken via kunst-, cultuur- en muziekonderwijs, beeldende vorming en media-educatie. Kinderen leren informatie te zoeken, te leren en kritisch te bekijken.
- 18 Nieuws, informatie, cultuur en educatie vormen de kerntaak van publieke omroepen. Daar moet voldoende geld voor zijn. Sport en amusement zorgen ervoor dat een breed publiek wordt bereikt. Het publieke bestel is toegankelijk voor onafhankelijke producenten. De producties van de publieke omroep zijn op internet gratis en zonder reclame toegankelijk.

PVV

Nederland weer van ons! Concept – verkiezingsprogramma 2017-2021.

P.1

- 01 Geen geld meer naar ontwikkelingshulp, windmolens, kunst, innovatie, omroep enz.

SP

Nu wij. SP-programma voor een sociaal Nederland voor de verkiezingen van 15 maart 2017.

P.29-30

11 KUNST EN CULTUUR VOOR IEDEREEN

Hebben we voldoende kennis en besef van onze geschiedenis? Zijn musea en theaters er vooral voor een kleine elite of maken we ze aantrekkelijk voor iedereen? Hoe verzekeren we een goede, onafhankelijke journalistiek?

- 01 **WE GAAN MEER INVESTEREN IN KUNST EN CULTUUR.** Kunst en cultuur zijn geen voorrecht van een kleine elite, maar een verrijking voor ons allemaal. We gaan extra investeren in onder meer theaters, festivals, orkesten en musea. Kunstenaars moeten kunnen leven van hun werk en dat werk moet ook vaker buiten de grote instellingen te zien zijn. We stimuleren kunst en cultuur in de openbare ruimte, overal in het land en dicht bij mensen in de buurt.
- 02 We willen een Nationaal Historisch Museum, waar de geschiedenis van ons land, de ontwikkeling van onze politieke instituties en de gedeelde grondwaarden van onze samenleving op een aantrekkelijke wijze en voor een breed publiek toegankelijk worden gemaakt.
- 03 We nemen wettelijke maatregelen tegen de woekerwinsten die worden gemaakt op de doorverkoop van tickets voor culturele evenementen en sportevenementen. We geven ruim baan aan festivals, omdat ze laagdrempelig zijn en een brede spreiding kennen in het land.
- 04 We bestrijden de 'stille' armoede onder kunstenaars, door hun sociale zekerheid te verbeteren. Ook zorgen we ervoor dat zelfstandige kunstenaars collectief kunnen onderhandelen met opdrachtgevers, daarvoor zonderen we cultuur en media uit van het mededingingsrecht.
- 05 We verdiepen de cultuureducatie in het onderwijs met een doorlopende leerlijn. In elk leerjaar worden hier structureel lessen aan besteed. Dans, muziek, drama, beeldende kunst en digitale vaardigheden worden zoveel mogelijk door vakdocenten gegeven. We willen daarnaast een goede buitenschoolse infrastructuur, zodat jongeren zich verder kunnen verdiepen in kunst en cultuur.
- 06 Om ons nationaal erfgoed meer toegankelijk te maken worden de Rijksmusea minimaal één dag in de week gratis toegankelijk voor iedereen.

- 07 We versterken het fonds voor archeologische vondsten. Daardoor komen er meer mogelijkheden om de opgegraven schatten uit onze bodem ook te onderzoeken.
- 08 Bibliotheken ontwikkelen zich steeds meer tot toegankelijke centra voor allerlei vormen van kennis en informatie in de buurt. De overheid garandeert een breed aanbod van bibliotheken, zodat leren en ontwikkelen voor iedereen mogelijk blijft.
- 09 Met een Popfonds stimuleren en promoten we de Nederlandse popmuziek. We willen ook meer ruimte voor Nederlandse muziek op de publieke radio en tv.
- 10 Net als voor media op papier, rekenen we ook voor online journalistiek voortaan het lage btw-tarief.
- 11 In samenspraak met journalisten wordt een plan opgesteld om voor de toekomst een goede en onafhankelijke journalistiek veilig te stellen. We zetten ons in het bijzonder in voor een diverse en onafhankelijke lokale en regionale pers, onder meer door het instellen van een fonds voor lokale en regionale journalistieke projecten.
- 12 We pleiten voor een brede publieke omroep, waar kijkcijfers niet meer leidend zijn en programmamakers meer mogelijkheden krijgen om te experimenteren met formats en programma's. Bij de publieke omroep komt meer ruimte voor kritische journalistiek, Nederlands drama en documentaires.

VVD

Zeker Nederland. Concept-verkiezingsprogramma 2017-2021.

P.54-55

Cultuur

Nederland kent een cultuur met een rijke geschiedenis en een springlevend heden. We kunnen enorm trots zijn op grote namen zoals Rembrandt van Rijn, Rem Koolhaas of Armin van Buuren die Nederland wereldwijd op de kaart zetten. Dankzij hen komen veel toeristen naar Nederland en ook buiten onze landsgrenzen trekken Nederlandse werken de aandacht. Onze Nederlandse collectie heeft een ongekende omvang en hoogwaardige kwaliteit. En instellingen zoals het Concertgebouworkest en de Nederlandse Opera bieden topkwaliteit. Dit willen we in stand houden. Ook het belang van onze alledaagse cultuur neemt toe. Tradities die bij Nederland horen zoals de avondvierdaagse, Koningsdag, carnaval en de Elfstedentocht. Stuk voor stuk zijn ze onderdeel van ons verleden en ongetwijfeld ook van onze toekomst. We bezoeken steeds meer musea, poptempels en musicals omdat het aanbod zich meer toespitst op onze vraag. Meer en meer richt de cultuursector zich op de bezoeker in plaats van de subsidieverstrekker. En dat is goed. Het ondernemerschap, het contact met het publiek en het aantal bezoekers zullen op die manier steeds verder toenemen.

- Cultuur is van en voor onze samenleving. Het moet daarom aantrekkelijk zijn om hier in te investeren. Het is van belang dat de overheid zich zo neutraal mogelijk opstelt ten opzichte van cultuur en de samenleving ruimte geeft om te bepalen wat wel en niet een kans verdient. De Geefwet met gunstige belastingregels voor culturele instellingen moet dan ook worden voortgezet.
- Wij willen subsidies zo inzetten dat met dezelfde hoeveelheid geld meer cultuur tot stand kan komen. Bij het bepalen van de hoogte van de subsidie moet daarom mee worden genomen of een instelling over veel eigen financiële middelen beschikt en hier ook in de toekomst over zal blijven beschikken. Bijvoorbeeld doordat een instelling door de jaren heen zeer veel bezoekers aantrekt. In die gevallen kan een lagere subsidie worden toegekend, zodat er meer cultuurgeld beschikbaar is voor andere culturele instellingen.
- Kunst hoort zoveel mogelijk te worden tentoongesteld. Daarom willen we drempels wegnemen, zodat onze rijke collectie meer zichtbaar wordt voor alle Nederlanders. Dat kan onder andere worden bereikt door als overheid garant te staan wanneer musea tijdelijk stukken uit een buitenlandse of privécollectie willen tentoonstellen. De hoge kosten van verzekeringen vallen op die manier weg. Daarnaast kunnen musea meer worden gestimuleerd om hun collectie, met name het deel dat zich nu in depots bevindt, te delen met andere musea.
- Wij willen dat het cultuuraanbod verspreid wordt over heel Nederland. Bij de verdeling van het geld willen we dan ook dat de Raad voor Cultuur meer rekening houdt met de balans tussen verschillende regio's, zonder de kwaliteit uit het oog te verliezen. Dit doet recht aan de regionale culturele identiteit.
- Daarnaast willen wij dat cultuurinstellingen meer samenwerking zoeken met onderwijsinstellingen om cultuuronderwijs vorm te geven. In de financiering van het cultuuronderwijs willen wij dat de onderwijsinstellingen leidend zijn in plaats van cultuurinstellingen.

53

54

Media

De media veranderen in hoog tempo. De krant lezen we steeds vaker op onze tablet en we checken meerdere keren per dag onze favoriete nieuwssites. En we hoeven ons niet meer te haasten om ons favoriete televisieprogramma te zien, want ook tv kijken we steeds vaker online op het moment dat het ons uitkomt. Door deze ontwikkelingen en mogelijkheden veranderen ook onze verwachtingen van de publieke omroep. Waar de een op zondagavond met het bord op schoot klaar zit voor een samenvatting van het voetbalweekend, wil de ander diezelfde samenvatting op een later moment online kijken.

- Om aan iedere wens recht te doen, is er behoefte aan meer ruimte voor innovatie bij zowel de publieke omroep als de commerciële media. Hierbij is het van belang dat de publieke omroep zich meer richt op zijn kerntaken en ruimte biedt aan commerciële partijen.
- De publieke omroep moet zijn toegevoegde waarde vergroten. We willen een publieke omroep die iets toevoegt naast de producten die commerciële mediabedrijven aanbieden (en kunnen aanbieden). Wij willen daarom dat de publieke omroep zich richt op de kernonderwerpen: nieuws en educatie. En daar waar het om nationale aangelegenheden gaat ook cultuur en sport.

- Binnen de kerntaken moet de publieke omroep een zo groot mogelijk publiek nastreven en aansluiten op de belevingswereld van alle Nederlanders. Niet het omroepid, maar de Nederlander wordt het uitgangspunt. Om de verantwoording richting de kijker en luisteraar verder te vergroten, willen wij dat de kosten per programma inzichtelijker worden. Daarnaast dient de publieke omroep een ombudsman aan te stellen die gevraagd en ongevraagd onafhankelijk advies kan geven en rectificaties kan afdwingen.
- Ook in de regio is kwalitatieve journalistiek van groot belang voor de lokale democratie. Om de aandacht voor regionaal nieuws te versterken, willen wij dat er een dagelijkse, per regio verschillende, regionale nieuwsuitzending komt op een van de landelijke publieke zenders.

50PLUS

Punten. Verkiezingsprogramma 50plus 2017-2021. Omdat ouderen het niet meer pikken!

50plus dus!

P.11

33. Publieke omroep en media

- De Publieke Omroep verzorgt vele goede programma's en dat moet zo blijven. Pluriformiteit is een groot goed. Omroepverenigingen spelen daarbij een belangrijke rol.
- Omroepen krijgen meer vrijheid om te gaan samenwerken met uitgevers.
- Belangrijke functies bij de NPO moeten via openbare sollicitatieprocedures openstaan voor elke Nederlander en niet alleen voor mensen die lid zijn van een politieke partij.

34. Cultuur en Nederlandse taal

- 50PLUS wil de cultuurkaart voor jongeren blijven ondersteunen en ziet graag een dergelijke voorziening voor ouderen met een kleine beurs. Het lastminute kaartje is een goede mogelijkheid.
- Actieve en passieve deelname aan cultuuractiviteiten is goed voor zowel de ontwikkeling van jonge mensen als voor die van volwassenen. Cultuur begint op school, maar de overheid kan ook zorgen voor programma's voor mensen die aan hun tweede jeugd beginnen.
- Het is van belang om verworvenheden uit het verleden, die iets zeggen over hoe ons land in het verleden functioneerde en hoe de bevolking destijds leefde, te bewaren. Het erfgoed maakt ons bewust van onze geschiedenis, het laat zien waar wij vandaan komen.
- De overheid moet culturele innovatie stimuleren.

DENK

Denkend aan Nederland. Verkiezingsprogramma DENK 2017-2021.

P.13 en 59

Diversifiëren en dekoloniseren van het onderwijs

Onze gezamenlijke identiteit moet een plek hebben in het onderwijs. Daarom moet er meer aandacht zijn voor burgerschap en ons gedeelde verleden. Migratiegeschiedenis en ons slavenerfgoed moeten kerndoelen worden. Kolonialisme, Srebrenica en de politioele acties moeten meer aan bod komen en ook gender moet meer aandacht krijgen in het onderwijs, zowel in het curriculum als door het tegengaan van een te grote feminisering van het onderwijs.

Brede scholen, brede klassen en brede cultuur

De school is de plek bij uitstek waar kinderen elkaar ontmoeten, van elkaar leren en elkaar leren begrijpen. Niet het ideale traject van de 'gemiddelde leerling', maar de ontwikkeling van een kind in groepsverband moet weer centraal staan. Daarom is het van belang dat kinderen van verschillende niveaus samen met elkaar leren in brede scholen en brede (brug-)klassen. Kinderen die wat meer moeite hebben met leren, krijgen zo de kans om zich op te trekken aan kinderen die dingen wat sneller oppakken. Ook op het gebied van cultuur moet 'breedte' centraal staan: bijdragen aan cultuur moeten ten goede komen aan brede cultuur, die de volle breedte van onze samenleving aanspreekt.

Scherpe media die het bestuur en de politiek controleert

DENK vindt dat goed functionerende en onafhankelijke media essentieel zijn voor het controleren van de politiek en het bestuur en voor het inlichten van het publiek. DENK is daarom:

- Vóór het uitrekken van meer budget voor lokale media die politici controleren, zodat burgers voldoende op de hoogte worden gebracht van lokale besluitvorming
- Vóór het invoeren van een journalistieke eed, om ervoor te zorgen dat basale journalistieke principes worden toegepast

SGP

Stem voor het leven. Concept verkiezingsprogramma 2017-2012.

P.58-59

16. Media

Media zijn elke dag overal aanwezig. Het begint al met de telefoon die we de hele dag bij ons dragen, maar ook op straat schreeuwen reclame en uitingen om onze aandacht. Media beïnvloeden in sterke mate de moraal in de samenleving. Het is dus belangrijk om kritisch met de media om te gaan. Kinderen en jongvolwassenen kunnen niet vroeg genoeg leren wat verantwoord is en wat niet. Media-educatie is dan ook geen overbodige luxe. Dat is allereerst een verantwoordelijkheid voor de ouders, maar uiteraard ook voor scholen.

De regering zou het zich dan ook tot taak moeten rekenen om op dit terrein óók mee te werken ten goede. Als tabaksreclame verboden wordt omdat het ongezond is, waarom zou reclame die schadelijk is voor relaties en gezinnen dan wél moeten kunnen? De vrijheid van meningsuiting is volgens onze Grondwet niet onbeperkt, zeker niet wanneer het reclame betreft.

- De publieke omroep moet zich positief onderscheiden van de commerciële omroepen. Dat wil zeggen: geen geld voor goedkoop amusement en dure inkoop van sportrechten.
- Door een beperking van het budget zal de publieke omroep zich meer op de kerntaken moeten richten. Het nieuws op de nieuws- en actualiteitenzender radio 1 mag bijvoorbeeld niet verdrongen worden door ellenlange rechtstreekse verslagen van allerlei sportevenementen.
- De publieke omroep moet verschoond blijven van reclame.
- De overheid waarborgt de eigenheid van regionale omroepen.
- Ouders van kinderen moeten meer betrokken worden bij de beoordeling van films en programma's.
- De Kijkwijzer dient ook te worden toegepast op reclames.
- Er mag geen taboe meer rusten op het reguleren van uitingen die relaties tussen mensen schade toebrengen.

17. Cultuur

Kunst en cultuur zijn uiterst waardevol voor een samenleving. Het tilt uit boven het alledaagse en kan mensen aan het denken zetten. Ook kan het mensen meer inzicht geven in de geschiedenis en hoe mensen in het verleden dachten en leefden. Maar het maken en genieten van kunst is toch allereerst een zaak van degenen die er hun levenswerk van maken en ervan genieten.

Historisch erfgoed

Nederland wordt internationaal geroemd om de rijkdom van haar historisch erfgoed. Die nalatenschap van de geslachten is echter erg kwetsbaar. De overheid draagt daarom een bijzondere verantwoordelijkheid om dat erfgoed in stand te houden en toegankelijk te maken voor het publiek.

- Voor het onderhoud van particuliere monumenten als woonhuizen moet een ruimhartige fiscale aftrek beschikbaar blijven.
- Speciale aandacht moet uitgaan naar grote monumenten, zoals monumentale kerken.
- De overheid moet Rijksmonumenten die bepalend zijn voor het gezicht van een stad of dorp, zoals vesting Naarden, niet afstoten.
- De toegankelijkheid van musea moet gewaarborgd zijn.
- Bij het verstrekken van subsidies wordt aandacht worden besteed aan de toegankelijkheid voor het publiek en het enthousiasmeren van jongeren.
- De subsidieregeling voor onderhoud van monumenten dient meer recht te doen aan de behoefte van zowel grote als kleine kerkgebouwen, onder meer door verhoging van het budget.
- Monumenteigenaren moeten in geval van herbesteding of verduurzaming ook bij het Nationaal Restauratiefonds aan kunnen kloppen voor een lening.

Nederlandse taal

Voor het bevorderen van cultuur is de relatie met het onderwijs heel belangrijk. Het gezegde 'jong geleerd, oud gedaan' zegt genoeg, en dat geldt wel heel in het bijzonder voor het gebruik van de Nederlandse taal en cultuur.

- De inspectie ziet toe op de verplichting dat hoger onderwijs in beginsel in het Nederlands wordt gegeven.
- Grote aantallen Nederlanders kampen met laaggeletterdheid. De overheid moet daarom voortvarend de helpende hand bieden aan initiatieven die daar wat aan doen.
- In de Bibliotheekwet wordt de bijzondere zorg voor de Nederlandse taal en literatuur verankerd.
- Kleine gemeenten en landelijke gebieden moeten ondersteund worden om uitleenpunten voor boeken te organiseren. Deze uitleenpunten moeten daarom aangesloten kunnen worden op het leenverkeer tussen bibliotheken.
- Bij de herziening van het onderwijsprogramma moet recht gedaan worden aan de exclusieve status van de Nederlandse taal.